

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ขององค์การบริหารส่วนตำบลพนาบนา
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔

จัดทำโดย
สำนักงานปลัด

องค์การบริหารส่วนตำบลพนาบนา
อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริตเกิดแล้วจะมีผลกระทบทางลบ ซึ่งปัญหามาจากสาเหตุต่างๆ ที่ค้นหาสาเหตุที่แท้จริงได้ยาก ความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริต คือ การแก้ไขปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเป็นเจตจำนงขององค์การบริหารส่วนตำบลขนานนา ที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ และสามารถตอบสนองนโยบายรัฐบาลในการป้องกันการทุจริตในภาครัฐ

สำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลขนานนา จึงได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในองค์การบริหารส่วนตำบลขนานนา ใน ๓ ด้าน คือ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติอนุญาต ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่และความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ รวมทั้งกำหนดมาตรการกิจกรรมแนวทางในการป้องกันความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์การบริหารส่วนตำบลขนานนา และจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพต่อไป

สำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลขนานนา
พฤศจิกายน ๒๕๖๓

สารบัญ

	หน้า
การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๑
หลักการและเหตุผล	๑
วัตถุประสงค์	๑
เป้าหมาย	๑
ประโยชน์ของการบริหารจัดการความเสี่ยง	๑
ความหมาย	๒
ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๒
วิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยง	๒
๑. การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)	๒
๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง	๓
๓. เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)	๔
๔. การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk – Control Matrix Assessment)	๕
การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและมาตรการดำเนินการป้องกันการทุจริต	๗

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

หลักการและเหตุผล

การบริหารความเสี่ยงเป็นเครื่องมือทางกลยุทธ์ที่สำคัญตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่จะช่วยให้การบริหารงานและการตัดสินใจด้านต่างๆ อาทิ การวางแผน การกำหนดกลยุทธ์ การติดตาม ควบคุม และประเมินผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่างๆ อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพมากขึ้นและลดการสูญเสียและโอกาสที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่องค์กร

ภายใต้สภาวะการดำเนินงานของทุกหน่วยงาน ล้วนแต่มีความเสี่ยงที่อาจจะส่งผลกระทบต่อการทำงานหรือเป้าหมายขององค์กร จึงจำเป็นต้องมีการจัดการความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ โดยระบุความเสี่ยงว่ามีปัจจัยใดบ้างที่กระทบต่อการดำเนินงานหรือเป้าหมายของหน่วยงาน วิเคราะห์ความเสี่ยงจากโอกาสและผลกระทบที่เกิดขึ้น จัดลำดับสำคัญของความเสี่ยง กำหนดแนวทางในการจัดการความเสี่ยง และต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าในการจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการจัดการความเสี่ยง

๑. เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและผู้ปฏิบัติงาน เข้าใจหลักการ และกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง
๒. เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบขั้นตอน และกระบวนการในการวางแผนบริหารจัดการความเสี่ยง
๓. เพื่อให้มีการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
๔. เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๕. เพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและสร้างความเข้าใจตลอดจนเชื่อมโยงการบริหารจัดการความเสี่ยงกับกลยุทธ์
๖. เพื่อลดโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับองค์การบริหารส่วนตำบลขนานนา

เป้าหมาย

๑. ผู้บริหารท้องถิ่นและผู้ปฏิบัติงาน มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๒. ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน สามารถระบุความเสี่ยง วิเคราะห์ความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยงและจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
๓. สามารถนำแผนบริหารความเสี่ยงไปใช้ในการบริหารงานที่รับผิดชอบได้

ประโยชน์ของการบริหารจัดการความเสี่ยง

การดำเนินการบริหารความเสี่ยงจะช่วยให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีข้อมูลในการตัดสินใจได้และทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลขนานนาสามารถจัดการกับปัญหาอุปสรรคหรือสถานการณ์ที่อาจทำให้องค์กรเกิดความเสียหายได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยง คือ

๑. เป็นส่วนหนึ่งของหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยผู้บริหารท้องถิ่นทุกระดับสามารถกำกับดูแลองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

๒. ช่วยสะท้อนให้เห็นถึงภาพรวมของความเสี่ยงต่างๆ ที่สำคัญ โดยการบริหารความเสี่ยงจะทำให้บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลขนานนาที่มีความเข้าใจเป้าหมายและภารกิจหลักของหน่วยงาน และตระหนักถึงความเสี่ยงสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อหน่วยงานได้อย่างครบถ้วน

๓. เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารงาน โดยการบริหารความเสี่ยงจะช่วยให้ผู้บริหารท้องถิ่นมั่นใจได้ว่าความเสี่ยงได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมและทันเวลา รวมทั้งเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารท้องถิ่นในการบริหารงานและการตัดสินใจในการดำเนินการในด้านต่างๆ เช่นการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

๔. ช่วยให้การพัฒนางานองค์กรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ความหมาย

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ประเภทความเสี่ยงการทุจริต แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงด้านการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต
๒. ความเสี่ยงด้านการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓. ความเสี่ยงด้านการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

วิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยง

เป็นการวิเคราะห์โดยเริ่มจากการระบุความเสี่ยงจากการกระบวนกรต่างๆ อธิบายรูปแบบพฤติกรรม เหตุการณ์ความเสี่ยงต่อการทุจริต การวิเคราะห์ระดับความรุนแรงของผลกระทบกับระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง และการกำหนดมาตรการ/กิจกรรม/แนวทาง ในการป้องกันความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์การบริหารส่วนตำบลขนานนาที่มีประสิทธิภาพ

๑. การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้าน

- ☒ ๑) ด้านความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต
- ☒ ๒) ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
- ☒ ๓) ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้งบประมาณและบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เคยเกิดขึ้นแล้ว	ไม่เคยเกิดขึ้น แต่เสี่ยงต่อการจะเกิด
- เจ้าหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต มีความเสี่ยงในการเรียก รับ หรือยอมจะรับสินบน เพื่อแลกกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต		✓
- เจ้าหน้าที่อาจใช้ตำแหน่งหรือหน้าที่ในการเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ให้แก่ตนเองหรือบุคคลอื่นใด		✓
- เจ้าหน้าที่มีการทุจริตการใช้จ่ายเงินงบประมาณไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือมีการนำเงินงบประมาณไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว		✓

๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียด ดังนี้

- สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ
- สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงาน ตามปกติควบคุมดูแลได้
- สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายฝ่าย ภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม
- สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอกคนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง (แยกตามรายสีไฟจราจร)

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
- เจ้าหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต มีความเสี่ยงในการเรียก รับ หรือยอมจะรับสินบน เพื่อแลกกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต			✓	
- เจ้าหน้าที่อาจใช้ตำแหน่งหรือหน้าที่ในการเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ให้แก่ตนเองหรือบุคคลอื่นใด			✓	
- เจ้าหน้าที่มีการทุจริตการใช้จ่ายเงินงบประมาณไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือมีการนำเงินงบประมาณไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว			✓	

๓. เมทริกซ์ระดับความเสี่ยง (Risk Level matrix)

๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ระดับ ๓ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตสูง

ระดับ ๒ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตที่ไม่สูงมาก

ระดับ ๑ หมายถึง เป็นขั้นตอนรองของกระบวนการ

๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

ระดับ ๓ หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานกำกับดูแล/พันธมิตร/เครือข่าย/ทางการเงิน ในระดับรุนแรง

ระดับ ๒ หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานกำกับดูแล/พันธมิตร/เครือข่าย/ทางการเงิน ในระดับไม่รุนแรง

ระดับ ๑ หมายถึง มีผลกระทบต่อกระบวนการภายใน/การเรียนรู้/องค์ความรู้

ตารางที่ ๓ SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็น ของการเฝ้าระวัง	ระดับความรุนแรง ของผลกระทบ	ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น x รุนแรง
- เจ้าหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต มีความเสี่ยงในการเรียก รับ หรือยอมจะรับสินบน เพื่อแลกกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต	๒	๓	๖
- เจ้าหน้าที่อาจใช้ตำแหน่งหรือหน้าที่ในการเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ให้แก่ตนเองหรือบุคคลอื่นใด	๒	๓	๖
- เจ้าหน้าที่มีการทุจริตการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือมีการนำเงินงบประมาณไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว	๒	๓	๖

ตารางที่ ๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	กิจกรรมหรือขั้นตอนหลัก	กิจกรรมหรือขั้นตอนรอง
	MUST	SHOULD
- เจ้าหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต มีความเสี่ยงในการเรียก รับ หรือยอมจะรับสินบน เพื่อแลกกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต - เจ้าหน้าที่อาจใช้ตำแหน่งหรือหน้าที่ในการเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ให้แก่ตนเองหรือบุคคลอื่นใด - เจ้าหน้าที่มีการทุจริตการใช้จ่ายเงินงบประมาณไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือมีการนำเงินงบประมาณไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว	๓	
	๓	
	๓	

ตารางที่ ๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	๑	๒	๓
- เจ้าหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต มีความเสี่ยงในการเรียก รับ หรือยอมจะรับสินบน เพื่อแลกกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต - เจ้าหน้าที่อาจใช้ตำแหน่งหรือหน้าที่ในการเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ให้แก่ตนเองหรือบุคคลอื่นใด - เจ้าหน้าที่มีการทุจริตการใช้จ่ายเงินงบประมาณไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือมีการนำเงินงบประมาณไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว			X
			X
			x

๔. การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk – Control Matrix Assessment)

ระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต แบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ให้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กร ไม่มีผลเสียทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ให้บริการ/ผู้รับมอบ ผลงานองค์กร แต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ

อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบถึงผู้ให้บริการ/ผู้รับมอบ ผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพ การจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
- เจ้าหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต มีความเสี่ยงในการเรียก รับ หรือยอมจะรับสินบน เพื่อแลกกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต	พอใช้		✓	
- เจ้าหน้าที่อาจใช้ตำแหน่งหรือหน้าที่ในการเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ให้แก่ตนเองหรือบุคคลอื่นใด	พอใช้		✓	
- เจ้าหน้าที่ที่มีการทุจริตการใช้จ่ายเงินงบประมาณไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือมีการนำเงินงบประมาณไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว	พอใช้		✓	

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและมาตรการดำเนินการป้องกันการทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลขนานนา ประจําปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔

ความเสี่ยงด้าน	กระบวนการ	รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการดำเนินการป้องกันการทุจริต	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
- เจ้าหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต มีความเสี่ยงในการเรียกรับ หรือยอมจะรับสินบน เพื่อแลกกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต - เจ้าหน้าที่อาจใช้ตำแหน่งหรือหน้าที่ในการเรียกรับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ให้แก่ตนเองหรือบุคคลอื่นใด - เจ้าหน้าที่มีการทุจริตการใช้จ่ายเงินงบประมาณไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือมีการนำเงินงบประมาณไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว	เจ้าหน้าที่เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ให้แก่ตนเองหรือบุคคลอื่นใด	เจ้าหน้าที่เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ให้แก่ตนเองหรือบุคคลอื่นใด ในระหว่างการ ตรวจสอบเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาในการอนุมัติ อนุญาต หรือการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่	กำหนดให้ผู้บริหาร และพนักงานทุกระดับ รวมถึงลูกจ้าง สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลขนานนา มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส และไม่กระทำการใดๆ แสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองและบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน รวมถึงต้องปฏิบัติตามกฎหมาย และตามนโยบายต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันอย่างเคร่งครัด ไม่เรียกร้อง หรือดำเนินการ หรือสนับสนุน หรือยอมรับการให้สินบน หรือการคอร์รัปชันทุกรูปแบบ และทุกกิจกรรมที่อยู่ภายใต้การดูแล เพื่อประโยชน์ต่อตนเองและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลขนานนา จึงควรมีการจัดทำโครงการฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรม และความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลขนานนา ซึ่งจะเป็นการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ผู้บริหาร และพนักงานเจ้าหน้าที่ในสังกัดขององค์การบริหารส่วนตำบลขนานนา ให้ได้ทราบถึงบทบาทของตนเองในการปฏิบัติงาน และสร้างการรับรู้ว่าการกระทำในลักษณะใดบ้างที่จะเป็นการกระทำที่เข้าข่ายการกระทำความผิด และการปฏิบัติงานในลักษณะที่ไม่โปร่งใส รวมทั้งให้ทราบถึงบทกำหนดโทษหากกระทำความผิดในลักษณะใดลักษณะหนึ่งอันถือว่าเป็นความผิด โดยให้ดำเนินการการบรรจุโครงการเข้าข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕	ต.ค.๖๔ – ก.ย.๖๕	องค์การบริหารส่วนตำบลขนานนา